

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

14. Massilienses non totam fidem, sed ejus solum initium & perseverantiam in hominis potestate constituunt: & quid sit fidei initium. Nonnulla de perseverantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Vide Prosp. cont. Collat. c. 27. 28. & seqq.

non poterat pertingere ad perfectionem boni. Vnde ista bonarum voluntatum principia Prosper sapius principia virtutum vocat, & intelligit, ipseque contextus Cassiani postulat, eum promiscue de quacunque virtute locutum esse.

Sed duo sunt in quibus præcipue à Presbyteris Massiliensibus discrepat Cassianus. Primum, quod iste non nisi in quibusdam illa bonarum voluntatum principia proflire putat: siquidem alijs ea vult à Deo per gratiam inspirari ac dari, quod Massilienses generaliter summopere sunt detestati, ne illis quas supra diximus difficultatibus stringerentur. Alterum quod quamvis initio sola bonarum voluntatum principia nos à nobis habere statuisset, tandem tamen eo usque provehitur, ut etiam illam admirabilem, sicut Synodus Arausicana loquitur, Zachæi, Centurionis, & Latronis fidem, perfectissimamque patientiam Iob naturæ viribus obtinere posse deliret. Idque non solum adversus constantem doctrinam Massiliensium quam supra vidimus, sed etiam suam, qua sicuti refert Prosper, & ejus contradictionem notat, antea dehiernerat, bonorum desideriorum voluntarios motus, sine auxilio Dei nec prohiberi posse nec perfici.

Cap. 33. & 34. advers. Collatorem.

Ex his perspicue intelligitur, quid sint illa virtutum semina quæ Cassianus docet omni animæ inesse naturaliter, beneficio Creatoris inserta. Non sunt enim aliud, quam illa sapius dicta naturalis possibilitas, sive libertas vo-

luntatis, quatenus post primi hominis prævaricationem tantillum pristinae integritatis illatum retinet, ut in sua potestate habeat credere, orare, & singularium virtutum inefficacia desideria seu voluntarios motus germinare, cum Adam eadem illâ illæsâ libertate posset cuncta per se opera facere si vellet. Vnde Prosper vocat Naturalem affectum, & Cassianus Possibilitatem boni & scientiam boni: quam negat genus humanum, vel ipsum Adam post prævaricationem amisisse: cavendumque docet ne ita ad Dominum omnia Sanctorum merita referamus, ut nihil nisi id quod malum atque perversum est, humane ascribamus natura. Sed ut jam ante monui Cassianus in fine Collationis putat non tantum illa quæ dixerat virtutum semina, sed ipsas etiam virtutes perfectissimas in eadem illa naturali libertate mansisse. Ex quo fit ut illum excessum reprehendendo Prosper dicat:

Iam non solum voluntatem boni (sicut ante juxta Massiliensium opinionem fecerat) sed etiam eam possibilitatem libero ascribit arbitrio. Et infert sapius: tam incolumes ab eo dici esse omnium bonorum animas naturaliter, quam sunt primi hominis ante peccatum. Quam Cassiani opinionem etiam Faustus docet: nam quamvis etiam sapissime tantum fidem & orationem & quosdam bonos voluntatis affectus naturali libertati tribuit, aliquando tamen etiam integras virtutes, perfectamque justitiam à naturali arbitrio proficisci posse decernit. De quo vide quæ latius alibi diximus.

Cap. 39. cont. Collat. ad eam collat. Ibid. c. 2. in fine. Ibid. c. 39. & 40. in fine. Sup. c. 2.

Massilienses non totam fidem, sed ejus solum initium & perseverantiam in hominis potestate constituunt: Et quid sit fidei initium. Nonnulla de perseverantia.

CAPUT XIV.

ÆTERNUM de fide quam præcipue viribus humanis Massilienses assignare diximus, duo consideratione digna sunt. Primum est, quod non quamlibet fidem, sed solum initium ejus homini tribuant. Nam fidei augmentum, sicut & omnium virtutum sanitatem, quæ postmodum à Deo impetrata conceditur divinæ gratiæ munus esse confitentur. Designat hoc Divus Prosper illis verbis: Qui autem credituri sunt, quive in ea fide qua deinceps per Dei gratiam situranda mansuri sunt, præfuisse ante mundi constitutionem Deum. Fidem enim jam existentem per gratiam juvari, nihil est aliud, quam ejus augmentum gratiæ reputari. Quod expressius Hilarius tradit: Conveniens asserunt veritati, ut & eo merito quo voluerint & crederint à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanitatis suæ consequantur effectum. Vnde loca Scripturæ quibus fides ascribitur Deo, ad id, inquit, volunt valere ut adjuvetur qui capere

Epist. ad August.

Ibid.

Ibid.

vellet, non ut etiam donetur ut velit reiectis alijs &c. Ex quo colligitur Massilienses non nisi primam fidei inchoationem, quæ videlicet, ut Augustinus exponit, in Christum credere capimus, seu primitus creditur, reservare sibi: omne vero augmentum seu incrementum, seu supplementum ejus, ut Augustinus nominat, quo scilicet voluntas illa credendi crescendo roboretur, tribuere Deo. Neque enim solliciti erant de magnitudine virium libertatis, quas peccatum superstitibus reliquisset, sed hoc unum duntaxat ut primum illud volendi nolendique momentum & simplicissimus ille voluntatis flexus esset suus, non ab illa potenti ac discernente gratia tribuendus. Omnium enim postremis & imperfectissimis volendi actibus contenti erant, ut quoquo modo constitutiones illas alienas & quali fatales de sua propria voluntate, gratiæque vim potentissimam discernentis evaderent. Vnde clare apud Hilarium

In Epist. ad Hilari. Hilarium dicunt se talem precedere velle voluntatem, que tantum medicum quærat, non autem quicquam ipsa iam valeat, imo nonnullis interpositis, qualescunque initium voluntatis vocant. Molestissime quippe ferunt id quod Catholici dicunt: Nihil in hominibus remanuisse, scilicet ex pristina integritate, quod prædicationis rigor vel correptio vales excitare. Item talem damnationem Adamum cum suis posteris *Ibid. inf.* incurrere meruisse, ut nunquam recta, semper autem prava vellent appetere: nostræque voluntati nolle iniustitiam inevitabili necessitate esse coniunctum. Minimum quippe quod excogitari potest à nostra dependens voluntate, quo illud absolutum decretum Dei de nostra discretione frangatur, Massiliensium scopo abunde sufficit: quantumvis ad hoc ipsum quælibet gratia potentialis sive vocatio, sive prædicationis, sive accidens, sive substantia, sive libertas, sive natura, sive internum, sive externum adiutorium quod à voluntatis libertate pendeat requiratur.

Et quamvis nonnulli dubitare videantur an illud initium fidei sit totus credendi actus, quatenus ex affectu voluntatis & intellectus assensione constituitur, an vero solus affectus voluntatis, qui assensum rationis imperat, certissimum tamen est, eos integrum credendi actum ex utriusque facultatis concursu completum intelligere. Hoc enim ex tota Augustini confutatione manifestissimum est. Nam non solum scripturæ testimonia, quibus fidei initium extorquet homini, & asserit Deo, de vera plenaque fidei assensione loquuntur, sed etiam statim in ingressu ipsum credere nihil aliud esse definit, quam cum assensione cogitare. Quamquam profecto Massilienses ipsi quando illam credendi voluntatem supplicem vocant, & petere, quærere, pulsare, pro impetranda sanitate tradunt, plenum credenti assensum, & non solummodo sterilem affectum se intelligere, manifesto significant. Nam illud Apostoli, *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt*, veram non modo voluntatis credulitatem & promptitudinem, sed etiam intellectus persuasivonem de invocati providentia & potestate probat esse necessariam.

Alterum quod hic observatum volumus est, Massilienses etiam fidei perseverantiam in nostra potestate constituere, hoc est ita nos posse in illa inchoata credendi voluntate permanere ut quodcumque volumus credendi actum eliciamus, sicut primitus auditâ vocatione credidimus. Nec tamen per hoc incrementum fidei ad suas vires trahunt, sed solum volunt ut libertas illa naturalis possit voluntatem ad actum credendi pro suo nutu flectere, non solum quando primum prædicatione prevenitur, sed etiam quando per Dei gratiam iam impetratam auctior, ardentior, & robustior facta est. Hoc enim si per se potest, in fide iam semel inchoata per se perseverare posse perspicuum est.

A Hoc vero Massilienses velle, Prosperi verbasatis manifeste declarant: *Qui autem creditur sunt, inquit, quive in ea fide qua deinceps per Dei gratiam sit iuvanda mansuri sunt, præscisse ante mundi constitutionem Deum & eos prædestinasse &c.* Ecce similiter fidem & permanentem in eadem fide ad præscientiam, non prædestinationem revocant, videlicet quia Deus nos libertate voluntatis nostræ perseveranter credituros esse præviderit solum, non etiam perseverandi voluntatem nobis dandam prædestinaverit. Hoc enim apud Massilienses phrasîs ista significat, & ita intelligendam esse sapissime Augustinus insinuat, & nonnumquam aperte docet; ut quando dicit: *Neque isti ad sola illa exhorantur dona quæ non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt, sicut sunt initium fidei, & in ea usque in finem perseverantia.* Et iterum: *Sed si qui solum initium fidei, & usque in finem perseverantiam sic in nostra constitutum potestate, ut Dei dona esse non possent, neque ad hæc habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates.* Et rursum nonnullis interjectis: *Sed hæc, (inquiunt Massilienses) ut à Deo dentur nobis fides impetrat qua incipit à nobis. Quam fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tanquam id non à Domino accipiamus nostrum esse contendunt.* Et mox: *Hæc dicentes nolunt hominibus prædicari dona Dei esse ut veniatur ad fidem & permaneat in fide. Quam doctrinam in unius illius capitis contextu octies aut decies repetit, unde in præcedentibus graviter ferunt istam Catholicorum prædicationem: Ita se habet de prædestinatione desumpta sententia voluntatis Dei, ut alij ex vobis de infidelitate, accepta obediendi voluntate veneritis ad fidem, vel accepta perseverantia maneat in fide.*

C Ex quibus liquidò patet Massilienses solum fidem, & in ea perseverantiam humanæ potestati arrogasse, cætera omnia quibus recte vivitur, ut continentiam, iustitiam, sapientiam & huiusmodi ac in iisdem virtutibus perseverantiam Dei dona esse confessos, atque idcirco à Deo precibus esse postulanda. Unde cum eos dixisset fidem & perseverantiam in fide subtrahere Deo: *Cætera vero, inquit, ipsum dare concedunt, cum ab illo impetratur credentis fide.* Et hoc est quod Massilienses dicunt: *Perseverantiam suppliciter emereri, vel amitti contumaciter posse.* Nimirum perseverantiam in cæteris Dei donis intelligunt, pro qua tanquam pro peculiari Dei munere preces immolandas esse concedunt. Quo sensu intelligendum illud Hilarij Massiliensium opinionem exponentis: *Quod autem dicit virtute percepta, hæcenus accipiunt, ut quibus datur, inerti licet, præcedenti tamen proprio arbitrio tribuatur, videlicet oranti pro virtute perseverandi.* Nulla quippe ratione patiuntur ut perseverantiam in virtutibus aut bonis operibus ad incertum voluntatis Dei deducatur: atque inde factum est ut illam scripturam apertissimam: *Raptus est ne malitia mutaret intellectum*

In expof.
quarund.
prop. Epif.
ad Rom.
prop. 60.

intellectum eius, tanquam non canonicam omitten-
dam esse definirent. Totam eorum sententiam
perfpicue & efficaciter expreflit Auguftinus
cum adhuc in eodem quo Maffilienfes errore
verfaretur: Non quidem, inquit, Deus elegit
opera que ipfe largitur cum dat Spiritum factum,
ut per charitatem bona operemur; fed tamen elegit
fidem; quia nifi quis credat, & in accipiendi volun-
tate permaneat, non accipit donum Dei, id eft, Spi-
ritum factum, per quem infusa charitate bonum
poffit operari. Quæ Auguftini verba, quia cla-
re Maffilienfium opinionem expriment, Ac-
ceptare fe, inquit Hilarius, & probare relaban-
tur tanquam convenientia Evangelicæ veritati.
Vnum hic tamen obfervandum eft, non re-
cte Maffilienfes perfeverantiam illam intelli-

gere quam Dei donum effe concedunt, pu-
tant enim effe donum aliquod permanens,
quod femel acceptum accipientis voluntate
poffit amitti. Nec cuiquam, inquit apud 104,
Hilarium, talem dari perfeverantiam, à qua non
permittatur pravaricari, fed à qua poffit fuâ volun-
tate deficere & infirmari. Et ad illam perfeve-
rantiam refpicit id quod infra dicunt: Ceterum
quicquid libet donatum fit prædefinitis, id poffe
& amittere & retinere propriâ voluntate conten-
dunt. Addunt enim: quod nunc falum effet, fi
verum putarent eam quofdam perfeverantiam per-
cepiffe, ut nifi perfeverantes effe non poffint. Quæ
perfeverantia intelligentia à Divo Augufti-
no reprehenditur. Deditur
per. c. 4.

Inferuntur quatuor corollaria, & declaratur, quomodo non
fine gratia Dei, perfeverantiam in fide & iuftitia ad
fe revocarent. De loco Apoftoli, quod Deus
vult omnes homines falvos fieri.

C A P V T X V.

CÆTERVM ex allegatis iftis testi-
monijs tria manifesta funt. Primum,
fub illa perfeverantia in fide quam
fibi Maffilienfes tribuunt, etiam per-
feverantiam in oratione cæterisque actibus,
quos tanquam præambulos ad fanitatem ro-
cenfimus, intelligere. Hoc eft enim quod
Auguftinus dicit, in accipiendi voluntate, hoc
eft, in fanationis accipiendæ defiderio & præ-
cibus effe permanendum: hoc quod ipfimet Maf-
filienfes, perfeverantiam fcilicet in bonis ope-
ribus fuppliciter emereri poffe, ille quippe fup-
plex emerendi modus non eft aliud quam pro
impetranda perfeverantia continua fupplica-
tio five oratio, fic enim volunt Dei dona ab
initio ufque in finem, ut fupra Augufti-
nus dixit, Impetrari credentis fide. Quod
enim lex imperat, fides impetrat quidem,
fed orando. Fides eft enim quæ orat & invo-
cat Deum.

Patefit fecundo Maffilienfes etiam per-
feverantiam in Dei donis, hoc eft, in virtuti-
bus, & earum operibus bonis, per ambages
ad fuam traxiffe poteftatem, & in fua libera
poteftate collocaffe: quatenus videlicet fuâ
libertate in fide & oratione feu accipiendi
voluntate perfeverando, quodlibet Dei do-
num ejufque perfeverantiam fibi impetrare
poterant & fuppliciter emereri. Immediate igitur
omnium virtutum opera, & in ifdem
perfeverantiam, Dei dona effe concedunt, ne-
que enim alioquin oratione peterentur à Deo.
Nam ut Auguftinus rectiffime docet: Impe-
trando oratio quidquid impetrat evidenter donum
Dei effe oftendit, ne homo exiftimet à feipfo fibi effe,
quod fi in poteftate haberetur, non utique pofceretur.
Sed mediate, quatenus hominem ex fide

Epif. 106.
ad Sixtum.

orare fuâ libertate poffe, & ita orando quid-
libet impetrare contendunt, ad fe ipfos per
ambages non folum opera bona, fed & ipfam
perfeverantiam, totamque confequenter fa-
lutem revocant. Quo fenfu apud Hilarium
dicunt: Ceterum quicquid libet donatum fit præ-
definitis, id poffe & amittere & retinere propriâ
voluntate, nempe mediate, hoc eft, fuppliciter
illam donorum retentionem feu perfeverantiam
emerendo. Epif. ad
Aug.

Patefit hinc tertio caufa cur perfeveran-
tiam in fide & oratione ficut ipfum initium
fidei & orationis ad fuam poteftatem & li-
bertatis arbitrium Maffilienfes revocent.
Nempe ne in eadem omnes difficultates quas
volunt fugere relabantur. Quid enim ad eva-
dendum fatum falutisque desperationem ju-
vet fuâ libertate poffe credere, fi eadem illâ
libertate perfeverare non poteft? Non enim
omnis qui crediderit, & iuftitiam cæteraque
Dei dona impetraverit, fed qui perfeveraverit
ufque in finem hic falvus erit. Nam fi conftituas
omnes homines non folum fuâ poteftate poffe
credere, & preces pro falute fundere, fed et-
iam omnes, nemine excepto, non modo cre-
dendi voluntatem, fed etiam ipfam iufti-
tiam & opera bona à Deo accipere, fi ta-
men, non dico totam in iuftitia perfeveran-
tiam, fed vel extremum momentum perfe-
verantiæ ex divina voluntate fufpendas, ut
confiruatione fua humanas præveniens voluntates,
illudque cui voluerit fuo beneplacito lar-
giatur, omnes prorfus eademque difficul-
tates ingruent, quas Maffilienfes initium fi-
dei & orationis fibi arrogando declinare vo-
luerunt. Non enim ab accepta iuftitia five
per naturam five per gratiam, fed à recentia
ufque